

Nieuwsbulletin Paro N.O.

[Parodontologiepraktijken Noord- en Oost-Nederland]

Nr 17 • Mei 2014

Eindredactie: Edwin Zeubring
Vormgeving: Aat Doek BNO

In deze uitgave

- Voorwoord •
- EFP master clinic •
- Symposium PPT 20 jaar •
- IFED München •
- Introductie drieluik mucositis/peri-implantitis •
- Boston •
- Save the day: 'Noordoost' symposium voor mondhygiënist •
- Nieuws •

> Voorwoord

Na een subtropische winter genieten we volop van de rust van het seizoen. De lente is de manier van de natuur om te zeggen: 'laten we genieten', ofwel lentenieren. Hopelijk is de rust geen schone schijn en is de aanvankelijke onrust in zorgland bedoeld elkaar weer op scherp te zetten zodat we weer rustig ons werk kunnen doen waar we voor doorgeleerd hebben. Laat het een periode van consolidatie worden waarbij wij meer intercollegiale synergie ontwikkelen om hoge kwaliteit te leveren en relaties te versterken. De ruis die in de media ontstaan is heeft het er voor de patiënt niet duidelijker op gemaakt. Er lijkt steeds meer besef te komen over de relatie tussen een gezonde mond en een

gezond lichaam. Onze 100-jarige beroepsorganisatie NMT die recentelijk met een koninklijk predicaat werd onderscheiden richt een mooi fonds 'Mondgezondheid' op dat onderzoek stimuleert om meer te weten te komen over deze relatie. Patiënten kunnen zichzelf op digitale wijze testen op hoegezondisjemond.nl. Er lopen volop onderzoeken die moeten aantonen wat de relatie is tussen parodontitis en hart- en vaatziekten en Diabetes. Ook patiënten blijken hiervan op de hoogte door hun eigen zoektocht op internet. Aan ons dan weer de taak om dit goed uit te leggen. Niet alleen voor parodontologen maar zeker ook voor tandartsen geldt steeds meer het belang van ontstekingen in de mond tijdig op

te sporen. Het goede nieuws is dat er een behandeling voor is. Het lijkt mij essentieel dat hier in de opleiding tandheelkunde meer aandacht aan besteed wordt. Wellicht dat de parodontologie in eerste instantie niet sexy lijkt, maar als het op de juiste wijze onderwezen wordt is het een uitdagend vak dat veel voldoening geeft en dat essentieel is om fatsoenlijk restauratief te werk te kunnen gaan. Vervolgens is het belangrijk dat er meer overleg komt met de huisartsen om het belang van een gezond parodontium te benadrukken. Dat er bij de cardioloog niet meteen een parodontiumstatus wordt gemaakt is vaak nog wel te begrijpen, maar de huisarts zou toch op de hoogte moeten

zijn van het belang van een gezonde mond in een gezond lichaam. Een goede medische anamnese waar echt de tijd voor genomen wordt is levert vaak meer informatie doordat er doorgevraagd wordt dan wanneer alleen de ingevulde gezondheidsvragenlijst wordt gescand in de computer. Een gedragsverandering bewerkstelligen door iemand op een adequate wijze de mondholte te leren reinigen kan een start zijn om de vicieuze cirkel van slechte gewoontes als roken en vet eten met de daarbij behorende metabole problematiek te doorbreken. De meeste mensen weten echt wel wat goed en wat slecht is. De juiste snaar bij de patiënt raken en niet belerend zijn. De truc is om goed gedrag te belonen en op gelijk niveau met de patiënt te communiceren. •

EDWIN ZEUBRING

> EFP master clinic Parijs 2014

Dit jaar werd voor de eerste keer de EFP master clinic georganiseerd. Deze vond plaats in hartje Parijs op 7 en 8 februari.

Binnen de European Federation of Periodontology zijn alle nationale wetenschappelijke verenigingen voor parodontologie, zoals de NVvP, verenigd. Leden van de NVvP hadden dus de mogelijkheid om zich in te schrijven voor de clinic die beperkt was tot 500 deelnemers. Het onderwerp was: Peri-Implant Plastic and Reconstructive Surgery. **S. Gracis** en **F. Bonnet** spraken over de ideale locatie van het implantaat uit respectievelijk prothetisch en chirurgisch oogpunt.

R. Jung hield zoals altijd een duidelijk gestructureerd verhaal, dit keer over socket-management. Voor **F. Khoury** is nog altijd autoloog bot de gouden standaard bij laterale botaugmentaties. Dit in tegenstelling tot **U. Grunder** die met botsubstituten en niet-resorbeerbare membranen die verstevigd zijn met titanium, mooie resultaten weet te bereiken. **R. Burkhardt** liet zien hoe de zachte weefsels behandeld dienen te worden voor een fraai esthetisch resultaat in de tweede fase. **T. Van der Velde** liet het belang van een goede provisional zien voor het bereiken van een goede definitieve kroon. Biologische complicaties werden behandeld

De nederlandse delegatie.

door **O. Zuhr**, schrijver van het lijvige boekwerk over periodontal plastic surgery, met de nadruk op de zachte weefsels. De presentatie van **S. Renvert** richtte zich

op de resectieve en regeneratieve behandeling van periimplantitis. Gezien de onvoorspelbare resultaten hiervan, is preventie nog altijd het belangrijkste. Al met al een mooi overzicht in deze twee dagen van de huidige stand van zaken over dit Peri-implantaire en reconstructieve Parodontale chirurgie op hoog niveau. Er was de primeur van hightech 3D video's

van chirurgische technieken. De sprekers lieten duidelijk blijken dat hun werkwijze naast resultaten uit wetenschappelijk onderzoek bovenal gebaseerd is op 'gut feeling' en klinische ervaring. •

MADY ANN LIE

> Symposium PPT 20 jaar

Op 7 november 2013 gaf de PPT ter ere van het 20 jarig bestaan een symposium voor verwijzers met als titel 'Parodontologie & Implantologie: onlosmakelijk verbonden'.

Hieraan namen meer dan 150 collega's deel. **Willem van Leeuwen** en **Erik Meijer** openden het evenement met een lezing over de geschiedenis van de gespecialiseerde praktijk in Enschede, die door hen in 1993 werd opgericht. Onder het motto 'zo werkt de PPT', werden de verschillende aspecten van een verwijzingspraktijk voor parodontologie belicht. Teamwork staat centraal binnen de organisatie in Twente, waar inmiddels meer dan 16.000 verwezen patiënten werden behandeld. **Edwin Zeubring** maakte de link richting de implantologie duidelijk. Door een casus te presenteren werd aanschouwelijk gedemonstreerd hoe nauw de verbinding parodontologie en implantologie is.

Auditorium: Alle aandacht voor Gordon van der Avoort.

Parodontologen van de PPT met gastspreker, van l.n.r.: Jeroen Zweers, Erik Meijer, Willem van Leeuwen, Edwin Zeubring, Gordon van der Avoort.

Het aantal verwijzingen van patiënten met peri-implantaire problematiek neemt fors toe. Voorkomen is beter dan genezen. Eerst parodontologisch screenen en stabiliseren, dan pas implanteren! Het hoofdthema, gepresenteerd door gastspreker **Gordon van der Avoort**, was 'Nazorg rond Implantaten'. Hoewel er wel consensus bestaat over de noodzaak van specifieke nazorg bij patiënten met

implantaten, bestaan er helaas nog geen algemeen geldende richtlijnen en protocollen. Hetzelfde is trouwens het geval bij de behandeling van peri-implantitis. Het tijdschema en de opbouw van de nazorgbehandelingen zijn natuurlijk afhankelijk van verschillende variabelen: o.a. type constructie, aantal implantaten, verschillende parameters en diagnose (gezond, mucositis, peri-implantitis). Een volledige parodontiumstatus en röntgenfoto's zijn in jaar 1, 3 en 5 een vereiste. Bij een gezonde situatie kan een 2 tot 3 keer per jaar nazorgbehandeling met een duur van 30-45 minuten voldoende zijn. Bij complicerende factoren moet de behandelduur en behandel-frequentie toenemen. Op de website www.paropraktijktwente.nl kunt u de verschillende nazorgprotocollen van Gordon van der Avoort nalezen. •

ERIK MEIJER

<PPT ENSCHEDE

<PPG GRONINGEN

<PPT ENSCHEDE

> IFED München

De parodontologen van Parodontologie Praktijk Friesland bezochten september 2013 München, voor het congres van de International Federation of Esthetic Dentistry.

Tijdens het congres werd een soort battle georganiseerd tussen behandelaars uit Europa en Zuid-Amerika met behulp van patiënten casussen. Vele prachtige casussen

kwamen voorbij. Opvallend was het verschil met de situaties zoals wij die vaak tegen komen. Bij de meeste casussen werd het gehele gebit betrokken bij de behandeling om tot een esthetisch fraai resultaat te komen en beperkte men zich niet tot een enkel gebitselement.

Wat daarbij opviel was dat er in Europa als eerste gedacht werd aan het gezond maken van het parodontium, voordat er uitgebreid

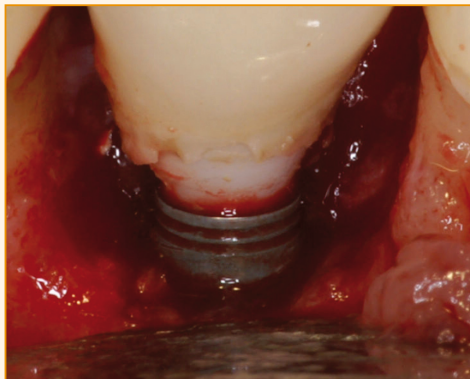
esthetisch/restauratief/implantologisch behandeld zou gaan worden. Het was een absolute voorwaarde om een stabiel gezond parodontium met uitstekende mondhygiëne te hebben voordat er wat gedaan ging worden. In Zuid-Amerika was dat anders. Er werd niet naar het parodontium gekeken. Moderator **Klaus Lang** maakte heel duidelijk dat dit een kunstfout is.

Als tweede speerpunt uit het congres kwam naar voren dat de digitale workflow langzaam maar zeker vaste vormen aan gaat nemen en de digitalisering nog veel verder zal doordringen binnen ons dagelijks werk en dat daarbij de voorspelbaarheid van al ons tandheelkundig handelen met grote sprongen vooruit gaat. •

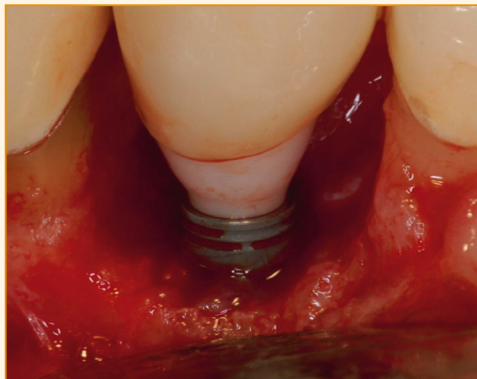
LODEWIJK GRÜNDEMANN EN MELLE VROOM

<PPF LEEUWARDEN

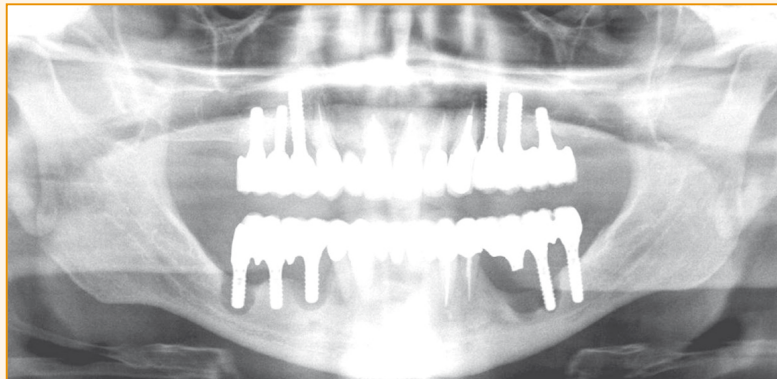
> Introductie drieluik mucositis/peri-implantitis

Doorgeperste cementresten na plaatsen gecementeerde kroon.

Gereinigd abutment en implantaat oppervlak.

Multipale implantaten met peri-implantitis met terminaal botverlies.

Tijdens het parallelprogramma najaarscongres van de NVVP in november 2013 in Utrecht ging het over mucositis/peri-implantitis, onderzoek en behandeling daarvan. Wat opviel uit vragen uit de

zaal was dat hierover tijdens de opleiding tandheelkunde en mondzorgkunde helemaal geen aandacht aan wordt geschonken. Ook bleek dat de kennis daarover in het werkveld op dit moment tekort schiet. Peri-implantitis/

mucositis, wat is het, hoe diagnosticeren we het en wie dient wat te doen en op welk moment? Hierover zullen we een drietal artikelen in de uitgaven van dit bulletin gaan publiceren.

Deel 1: Diagnostiek mucositis/peri-implantitis door mondhygiënist/tandarts

Deel 2: Behandeling mucositis door mondhygiënist/tandarts

Deel 3: Behandeling peri-implantitis door mondhygiënist/tandarts

DANIËL OORTGIESEN EN LODEWIJK GRÜNDEMANN

<PPZ ZWOLLE
<PPF LEEUWARDEN

> Boston

Van 6-9 juni 2013 werd in Boston het "11th International Symposium on Periodontics & Restorative Dentistry" gehouden.

Dit 3-jaarlijkse congres is het resultaat van de samenwerking tussen Quintessence International Publishing Group (The International Journal of Periodontics

and Restorative Dentistry) en de American Academy of Periodontology (AAP). Op het uitverkochte congres waren 85 sprekers aanwezig van over de gehele wereld. Gedurende 3,5 dagen werden in 3 zalen parallelsessies gehouden waaruit het vaak moeilijk kiezen was.

Het congres werd geopend door **Dennis Tarnow** over socket management: What we know, what we think we know en what we don't know. **Otto Zuhr** liet zien hoe om te gaan met extractie sockets, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek.

Stephen Wallace, een autoriteit op het gebied van sinusbodemelevatie, liet zien dat 80% van de mislukkingen waarbij implantaten verloren gaan, binnen het eerste jaar plaatsvinden en dat dit na 3 jaar nog slechts 0,4% is. Xenografts blijken even goed of zelfs beter te zijn dan andere botsubstituten

en zouden misschien wel de "platinum standard" moeten heten. Ze hebben natuurlijk veel voordelen zoals hun veiligheid, directe beschikbaarheid, osteoconductive eigenschappen. Ze zijn niet resorbeerbaar en storen de integratie niet. Tevens is er geen ingreep nodig om elders materiaal te oogsten.

Veel zorg en aandacht vereist de extractie alveole. Na extractie ondergaat de procesus veranderingen die leiden tot verlies van horizontaal en verticaal bot. Ook na immediate placement van implantaten en het afschuiven van een buccale flap leidt tot zeker 50% verlies van de buccale contour. GBR met een membraan heeft hierbij de beste resultaten voor behoud van de oorspronkelijke dimensie.

Christophe Hammerle liet zien dat DBBM (deproteinized bovine bone material)

collagen met een collageen matrix (bv. Mucograft) of DBBM collagen met een autologe soft tissue punch de beste resultaten geeft. Lange termijnresultaten werden getoond door **Daniel Buser**. Zijn GBR techniek bestaat uit het plaatsen van het implantaat binnen een botcompartiment waarbij autologe botpartikels over het implantaatoppervlak werden aangebracht. De tweede laag bestaat dan uit DBBM bedekt met een resorbeerbaar membraan. De wond wordt primair gesloten. Vervolgens is er wondgenezing gedurende 6-8 weken alvorens men de volgende fase ingaat. Peri-implantitis werd besproken door **Stuart Froum**. Naast de overweldigende aandacht voor de implantologie, was er ook ruimte voor parodontale regeneratie, orthodontie, keramiek en esthetiek en parodontale plastische chirurgie. •

MADY ANN LIE

<PPG GRONINGEN

>Cursus info

PPZ

Cursus "initiële parodontale behandeling in de praktijk". De cursus is bedoeld voor pas afgestudeerde mondzorgkundigen die zich verder willen bekwalen in de initiële parodontale behandeling. De cursus bestaat uit 6 vrijdagsmiddagen van 12.45 tot 17.30 uur. De data zijn **24, 31 oktober 7, 14 en 21 november en 9 januari**. Voor meer informatie: PPZ Jurgen Reiker 038-4222003.

>Praktijk info

PPG Lokatie Groningen Ubbo Emmiussingel 17 9711BB Groningen • tel. 050-3130064 fax 050 3186968 • e-mail: info@parogron.nl www.parogron.nl

PPG Lokatie Veendam Molenstreek 13 9641HA Veendam • tel. zie PPG

PPZ Groot Weezenland 15 • 8011 JV Zwolle tel. 038-4222003 e-mail: info@paropraktijkzwolle.nl www.paropraktijkzwolle.nl

PPT Auke Vleerstraat 5 • 7521 PE Enschede tel. 053-4300024 (4352777, collegiale lijn) e-mail: info@paropraktijktwente.nl www.paropraktijktwente.nl

PPF Bredyk 1b, 9084 AG Goutum tel. 058-2160462 • fax 058-2160517 e-mail: info@parofries.nl • www.parofries.nl

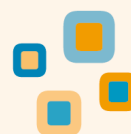
PPE Boslaan 6 • 7811GJ Emmen tel. 0591-645005 • fax 0591-619350

UMCG Ant. Deusinglaan • 19713 AV Groningen tel. 050-3633092 • fax 050-3632696 Afspraken polikliniek en halitose 050-3637505

> Save the day

NOORDOOST

6e SYMPOSIUM VOOR MONDHYGIËNISTEN 20 SEPT. 2014

Zaterdag 20 september 2014 wordt alweer het 6e symposium voor mondhygiënist NO-Nederland georganiseerd.

Het hoofdthema van het symposium is 'mucositis, peri-implantitis en de nazorg bij implantaten'. Daarnaast zal er speciale

aandacht worden geschonken aan het fenomeen 'biofilm'.

De dag wordt weer georganiseerd in het UMCG. Details over het programma en de precieze lokatie volgen nog. Houdt u de informatie van het instituut Wenckebach in de gaten.

U kunt voor verdere informatie terecht bij www.wenckebachinstituut.nl of bij één van de 5 noordelijke parodontologie praktijken.

Het programma zal lopen van 10.00 uur tot 15.00 uur. •

<PPG GRONINGEN
<PPZ ZWOLLE
<PPT ENSCHEDE
<PPF LEEUWARDEN
<PPE EMMEN
<UMCG GRONINGEN

> Nieuws

PPG

Geerten-Has Tjakkes heeft per 1 februari zijn werkzaamheden bij de PPG beëindigd. Hij blijft actief als docent bij het CTM, waar zijn werkzaamheden zijn uitgebreid. •

Menke de Smit was een dag in de PPG werkzaam. Hiermee is zij gestopt per 1 april. Zij zal zich voorlopig helemaal gaan richten op het voltooiën van haar proefschrift, waarvan de verdediging eind dit jaar te verwachten is. •

PPT

Op 1 januari 2014 is **Willem van Leeuwen** in verband met zijn pensionering uit de maatschap getreden en bestaat de maatschap momenteel uit **Erik Meijer** en **Edwin Zeubring**. Daarnaast is **Jeroen Zweers** werkzaam sinds september 2013. •

<PPG GRONINGEN
<PPT ENSCHEDE